

(/)

🏠 (/) > Kirke og religion (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Grundtvigs Kirke

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/oem-kloster>)

Grundtvigs Kirke

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 1531

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [http://www.historie-](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke)) **in**

([http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke&title=)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke&title=](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/grundtvigs-kirke&title=))

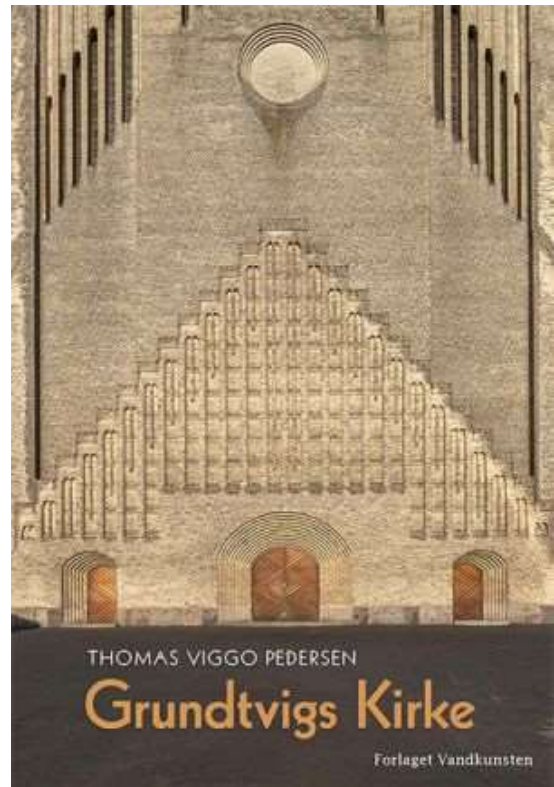
Thomas Viggo Pedersen

Grundtvigs Kirke og det aristokratiske primtal

Forlaget Vandkunsten 2020. 800 sider. Illustreret og forsynet med fritvoksende noter. 429 kr.

Af Christian Kaaber

Åndskæmpen og folkevækkeren Nikolai Frederik Severin Grundtvig tårner sig stadig op i dansk historie og dansk mentalitet og selvfølgelig i dansk kirkeliv i en grad, der på forunderlig vis har det med at unddrage sig almindelige dimensioner. Dette fænomen oplever man i fysisk forstand, når man fra Tuborgvej i det nordlige København ser Grundtvigskirkens korparti knejse katedralagtigt over den omliggende, matchende bebyggelse. Et andet majestætisk syn venter på den anden side af kirken, hvis man passerer ad Frederiksborgvej: Kirkens brede orgelagtige tårnfacade nærmest overvælder i sin tredelte, himmelstræbende monumentalitet, der i øvrigt ses langvejs fra, i et sideglimt fra Hillerødmotorvejen. Fra alle vinkler og både udefra og indvendigt er Grundtvigs Kirke, som den rettelig hedder, et overvældende stykke arkitektur i de fem millioner gule murstens fusion af dansk landsbykirke, købstadsgotik og katedral. Historien om bygningen, om dens inventar, dens skabere og hele dens baggrund er indeholdt i en bog, der unddrager sig gængse faglitterære standarder i en stærkt personlig fusion af folkelig fortælling og egensindig, encyklopædisk detaljerigdom. Det er i bogstaveligste forstand en tung sag, men som læser suges man ind i fremstillingen, og når man har fundet fodfæste i feltet mellem brødteksten og den til tider ret overvældende mængde af fodnoter, belønnes man med en dybt fængslende beretning om et yderst særpræget forløb i de tidlige 1900-tals danske kulturhistorie: Historien om, hvordan Grundtvig af lange og kringlede veje fik sit monument på et af den danske hovedstads højeste punkter.

Forfatteren er i sjældnen grad vokset nærmest sammen med sin historie. Thomas Viggo Pedersen virkede fra 1967 til 2005 som organist ved Grundtvigs Kirke, hvor han afløste sin far, der fra 1927 havde været kirkens første organist. Baggrunden grundfæstes yderligere ved det faktum, at forfatterens farfar, maleren Viggo Pedersen, fra 1914 var med i den komité, der stod bag opførelsen af kirken. På første side oplyser forfatteren lidt koket, at alene "betagelse af kirken og almindelig nysgerrighed har fået mig til at fordybe mig i dens beskrivelse, der kunne være fordelt til en række specialister". Det kan der unægtelig være noget om, men bogen virker som en eneste lang dementi af forfatterens finurlige påstand om, at han er "ukyndig på alle disse felter". Thomas Viggo Pedersen er en sand polyhistor og en passioneret formidler, der på én gang elegant og uhyre omstændeligt væver "forskellige emnekredse såsom arkitektur, kirkehistorie, geometri, kunsthistorie, astronomi og økonomi" sammen til en storslået fortælling om et himmelstræbende teglmuret mindesmærke, der i enestående grad forener sin betydning som erindringssted med at være et levende gudshus.

Gennem sit overordentlig lange liv delte Grundtvig altid vandene: Navnlig i hans senere år fylkedes mange hengivne disciple om eksempelvis hans kirkesyn, skoletanker og hans frihedsidealer; andre kunne som eksempelvis Søren Kierkegaard og Georg Brandes ikke udstå ham, omend sidstnævnte anerkendte hans storhed. Efter Grundtvigs død enedes vide kredse om, at han burde have et monument, og det er midt i disse mangfoldige overvejelser, Thomas Viggo Pedersens lange beretning begynder. Årtiers tovtrækkerier og idékonkurrencer gennemspilledes, før arkitekten P.V. Jensen-Klint meldte sig med forslaget til det, der kunne være endt som den nuværende kirkes tårn et sted på Christianshavns vold. Beretningen om den lange idéudvikling giver et mageløst indblik i den kristeligt og nationalt orienterede del af dansk kunstliv omkring forrige århundredskifte og i den omstændelige proces, der førte til, at man enedes om at placere mindesmærket på Bispebjerg, der dengang bestod i forblæste marker langt uden for byen. I samme omgang gyser man over, hvad København ellers kunne være blevet velsignet med til Grundtvigs evindelige ære.

Grundtvigs Kirke på Bispebjerg er fuldkommengørelsen af P.V. Jensen-Klints vision. Den dybt originale Jensen-Klint personificerer, kan man vist godt røbe her, "det aristokratiske primtal" fra bogens kryptiske undertitel - han lod sig kun dividere med sig selv. For sit eget vedkommende opnåede Jensen-Klint kun at se tårnet færdigt. I en årrække fungerede dets indre som kirke, mens sønnen Kaare Klint forestod den langvarige opførelse af kirkeskibet. Kirken som helhed kunne indvies i september 1940, da den grundtvigske folkeånd for en stund opnåede et hidtil uset vingefang med den nationale vækkelse i kølvandet på den tyske besættelse 9. april. Beretningen om kirkens tilblivelse er også skildringen af et fabelagtigt stykke murerarbejde, fordelt på relativt få, men meget dygtige hænder. De to generationer Klint er nok hovedpersoner, men indgår i et meget levende beskrevet galleri af personer, fra håndværkere til mere eller mindre ufordragelige ildsjæle i den kreds af støtter, der stod for at rejse de mange penge, kirkebyggeriet kostede.

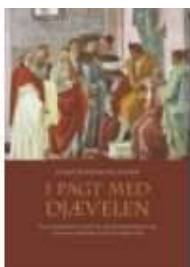
De første 15 af bogens i alt 19 kapitler beskriver kirkens tilblivelse. Herefter følger nogle af bogens bedste afsnit: En rundgang i kirken både inde og ude og en beskrivelse af dens omgivelser - boligområdet omkring kirken er skabt i sammenhæng med den. Bogens højdepunkt er kapitel 18 om "Ideen" bag kirken. Her foldes forfatterens vide horisont og personlige fremstilling ud i en perspektivrig og original beskrivelse af Grundtvigskirkens sammenhæng med kirkelig kultur fra middelalderen til nutiden. Bogens sidste store kapitel om sognets historie er også det svageste, hvor ophobningen af detaljer og vidtforgrene sidehistorier, der ellers virker perspektiverende i al sin omstændelighed, savner almen interesse. Til gengæld er en næsten 100 sider lang gennemgang af alt kirkens inventar i et appendiks både berigende og informationsmættet med dybe perspektiver fra kirkehistorie og personalhistorie.

Sjældent er et hus i Danmark beskrevet så grundigt og vidtfavnende. Orker man en omstændelig, men altid levende personlig fortælleform med detaljer, der forgrener sig ud i de tyndeste tråde og med lange stofmættede digressioner, beriges man med en stor og meget levende læseoplevelse med rige perspektiver i snart sagt alle retninger. Den mere end murstenstunge bog er flot tilrettelagt, omend man kunne ønske sig flere billeder, ikke mindst fra kirken i dag. Det har krævet en kæmpemæssig indsats at indplacere de mange og lange noter på de enkelte opslag, men det er lykkedes og er ikke så lidt af en bedrift. Det samme kan man sige om værket som helhed. Bogen er en formidlingsmæssig bedrift af de sjældne og kan med sit letflydende sprog læses uden andre forudsætninger end betagelse af det fantastiske kirkehus.

[Historie-online.dk, den 6. januar 2021]

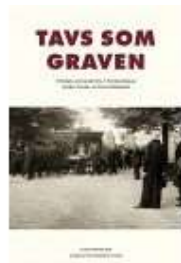
← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/oem-kloster>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

I PAGT MED DJÆVELEN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/kirke-og-religion/i-pagt-med-djaevelen>)

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/besaettelsen/tavs-som-graven>)
(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/vikingetid-og-middelalder-13-13->